

вираження своїх думок та ідей іспанською мовою в письмовій та усній формі, до написання есе і спеціалізованих звітів.

- Під час захисту кваліфікаційної роботи бакалаври іспанської філології повинні показати, що:
- знають методи, прийоми, концепції та основні описові інструменти іспанської мови та способи літературного аналізу текстів іспанської літератури в конкретному історичному контексті;
 - можуть передати ці знання на педагогічній практиці;
 - здатні скористатися доступом до відповідних бібліографічних і документальних ресурсів, зрозуміти й критично оцінити отриману інформацію;
 - у змозі правильно виразити себе іспанською мовою в письмовій та усній формі, написати есе і спеціалізовані звіти.

Іноді бакалаврів іспанської філології залучають до більш поглибленого вивчення дисциплін спеціалізації, що нерідко виносять у їх додаткову програму й на самостійну дослідницьку роботу в межах певних майстер-класів під керівництвом висококваліфікованих наставників. Після закінчення Університету Кастилья-Ла-Манча бакалаври іспанської філології зможуть більш успішно працевлаштуватися в таких галузях, як:

- викладання іспанської мови та літератури;
- надання освітніх послуг із навчання іноземним мовам і в галузі інших гуманітарних наук;
- спеціалізована робота з іспанською мовою і літературою (ЗМІ, зв'язки з громадськістю, бізнес, управління);
- культурний менеджмент і документація;
- редакційна справа та управління [2].

Таким чином, викладене вище дозволило установити, що в умовах розвитку університетської освіти Іспанії визнається нове соціальне замовлення європейського суспільства щодо виховання висококваліфікованих фахівців-філологів за вимогами Болонського процесу. Про це переконливо засвідчує перехід університетської системи освіти Іспанії на ступеневу підготовку кадрів: бакалавр – магістр – доктор, яка узгоджена з сучасним ринком праці. Професійна підготовка бакалаврів романо-германської філології традиційно займає одне із пріоритетних місць в системі університетської лінгвістичної та іншомовної педагогічної освіти, яка ґрунтується на принципах фундаментальності, варіативності, модульності, академічної мобільності, практичної спрямованості й креативності.

Професійна підготовка бакалаврів романо-германської філології, зокрема вчителів іспанської мови як іноземної в Іспанії є одним із ключових напрямків сучасної державної політики у сфері сучасної університетської освіти, яка спрямована на усунення таких проблем, як: різноманіття форм лінгвістичної та іншомовної педагогічної освіти; велика регіональна варіативність освітньо-професійних програм і стандартів; труднощі в організації виробничої практики за рубежом (різниця менталітетів і культур, умов життєдіяльності, праці, соціального статусу фахівця/вчителя з іноземних мов); необхідність подальшої комп'ютеризації навчального процесу; недостатня відповідність соціального статусу вчителя іноземної мови пропонованим вимогам до професіоналізму європейського викладача.

Література:

1. Кобилянська І.В. Організація системи освіти в Іспанії / І.В. Кобилянська //Порівняльна педагогіка, 2012. – Вип 1. – С. 60-65.
2. <http://mulh.masteruniversitario.uclm.es/plan.aspx>

Оксана Мельник
(Київ, Україна)

ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ УКРАЇНИ ТА РІЗНІ ПІДХОДИ ДО КЛАСИФІКАЦІЇ ЕЛЕКТРОННИХ ОСВІТНІХ РЕСУРСІВ

Ні для кого не секрет, що з розвитком новітніх технологій відбувся перехід від ери індустріального до ери інформаційного суспільства. Сучасний етап розвитку всіх країн світу, в тому числі і України характеризується науково-технічним прогресом, а саме стрімким розвитком та впровадженням новітніх комп'ютерних, інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) у всі сфери життєдіяльності. Одним із авторів концепції постіндустріального суспільства є відомий американський соціолог та футуролог Елвін Тоффлер, якій ще у 80-х роках ХХ століття визначив революцію інформаційних та комунікаційних технологій з віртуальними місцями праці та віртуальним спілкуванням третьою хвилею розвитку суспільства [9].

Виникнення нового, інформаційного суспільства, пов'язано насамперед із змінами в соціальній структурі суспільства, що обумовлено новою роллю науки і техніки. Наукові знання та інформація сьогодні стають фундаментом для розвитку соціально-економічної, політичної та культурної сфер життя. Тому сьогодні одним із пріоритетних напрямів державної політики в Україні є розвиток інформаційного суспільства. Як зазначено в Законі України «Про основні засади розвитку

інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки», таке суспільство має бути орієнтоване на інтереси людей, відкрите для всіх і спрямоване на розвиток, в якому кожен міг би створювати і накопичувати інформацію та знання, мати до них вільний доступ, користуватися і обмінюватися ними, з метою реалізації свого потенціалу, сприяння суспільному і особистому розвитку та підвищення якості життя [3].

Модернізація економіки потребує суттєвих змін в освітньому процесі. Освіта має завжди йти в ногу з часом, відповідати вимогам сьогодення. Одним із кроків на шляху до інформаційно-освітнього суспільства в Україні можна вважати видання Указу Президента України № 926 від 30.09.2010 р. «Про заходи щодо забезпечення пріоритетного розвитку освіти в Україні» згідно з яким 2011 рік було проголошено Роком освіти та інформаційного суспільства[10]. Створення сучасного інформаційно-освітнього простору неможливе його змістовного наповнення. Це можливе за умов наявності необхідного обладнання та розроблення й впровадження якісних електронних освітніх ресурсів (ЕОР) в навчально-виховний процес.

Ще зовсім недавно, пару десятків років тому, ніхто не знав і не вживав термін «ЕОР» або «електронний навчальний контент». До того часу необхідною складовою сучасного навчального середовища прийнято було вважати електронні засоби навчального призначення (ЕЗНП) або педагогічні програмні засоби (ППЗ), до яких відносять електронні бази даних з відповідним наповненням (електронні словники, довідники, бібліотеки електронного призначення тощо), програмні засоби навчального призначення. Індустрія створення таких засобів навчання набула поширення починаючи з 80-х років минулого століття і до 2005 року було надано відповідний гриф МОН України приблизно 300 ЕЗНП, більшість з яких була апробована у навчально-виховному процесі загальноосвітніх закладів України і отримала високу оцінку вчителів-практиків.

Сьогодні слово «ЕОР» не тільки на слуху багатьох сучасних вчителів, ЕОР розробляються та широко впроваджуються в педагогічну практику багатьма педагогами-новаторами. Відповідно до Положення про електронні освітні ресурси, затвердженого наказом МОН від 01.10.2012 № 1060 електронні освітні ресурси – це «навчальні, наукові, інформаційні, довідкові матеріали та засоби, розроблені в електронній формі та представлені на носіях будь-якого типу або розміщені у комп'ютерних мережах»[6]. Таким чином ЕЗНП можна вважати одним з підкласів ЕОР.

Формування та впровадження інформаційного освітнього середовища в системі загальної середньої, позашкільної, професійно-технічної, вищої та післядипломної освіти – один із шляхів інформатизації освіти, про що зазначено в Національній стратегії розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки [7] та Стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні[8].

Використання ЕОРу навчально-виховному процесі загальноосвітніх навчальних закладах дозволяє забезпечити рівний доступ всіх учасників навчально-виховного процесу до якісних навчальних та методичних матеріалів, підвищити мотивацію учнів, розвивати в учнів навички ХХІ століття, що в цілому сприяє покращенню якості освіти, а також дає змогу вчителям робити уроки більш цікавими, раціонально використовувати час на уроці, охоплювати різноманітні види діяльності, що є необхідним для учнів з різними типами сприймання навчального матеріалу.

Тенденції розвитку та реформування сучасної системи освіти у контексті становлення інформаційного суспільства є досліджують вчені Н. Бібік, Л. Ващенко, С. Гончаренко, І. Зязюн, В. Кремень, В. Мадзігон, Б. Мельниченко, Г. Сазоненко, О. Сухомлинська. Проблеми створення, розвитку та функціонування системи електронного навчання вивчають Т. Атаман, С. Антощук, О. Бевз, В. Бублик, А. Ворох, Р. Голощук, М. Горностаї, О. Довбуш, А. Томіліна, Ю. Триус тощо. Основні методологічні та методичні принципи розроблення і використання ЕОР, критерії оцінювання ЕОР висвітлено у працях таких вітчизняних науковців, як В. Биков, А. Гуржій, М. Жалдак, В. Лапінський, С. Литвинова, Л. Перхун, Т. Ярошенко.

Щодо розподілу ЕОР на різні види можна стверджувати, що розробити їх універсальну класифікацію майже неможливо завдяки багатогранності цього поняття, різноманітності його тематичних напрямів, природи основних даних, галузей призначення та технологій розповсюдження. Існує безліч підходів до класифікації ЕОР, основні з яких – це поділ за функціональним призначенням, за цільовим призначенням, за групою користувачів, за рівнем групування, за типом розміщення, за природою основних даних тощо. У вищезазначеному Положенні надано класифікацію ЕОР за функціональною ознакою, а саме: навчально-методичні, методичні, навчальні, допоміжні та контролюючі ЕОР [6]. Існує також інша думка вчених щодо поділу ЕОР за функціональним призначенням, згідно з якою виділяють дві групи ЕОР: основні, до яких відносять навчальні прикладні програми, програмні засоби оцінювання, електронні лабораторні практикуми, електронні підручники та посібники, електронні дистанційні курси, електронні тренажери, електронні навчально-методичні комплекси тощо; та забезпечувальні, а саме електронні демонстраційні матеріали, електронні довідкові матеріали та видання, електронні матеріали для оцінювання тощо.

За галуззю призначення ЕОР можна розбити на три групи: навчального, управлінського призначення та ЕОР для підтримки наукових досліджень.

З огляду на цільове призначення ЕОР діляться також на офіційні (розміщуються від імені державних органів, установ, відомств або суспільних організацій, що містять матеріали інформаційного або нормативного характеру), наукові (відомості про теоретичні або експериментальні дослідження, історичні документи), науково-популярні (відомості про теоретичні або експериментальні дослідження в галузі науки, культури, техніки, викладені у доступній читачу-неспеціалісту формі),

довідкові (короткі відомості наукового та прикладного характеру), рекламні (повідомлення про навчальні продукти: навчальні програми, книги, реферати, освітні послуги, навчальні заходи тощо).

Якщо проаналізувати користувачів ЕОР, то можна виділити наступні групи ЕОР: для школярів, для студентів, для магістрів, для викладачів та вчителів, для науковців, для управлінців.

В залежності від рівня групування ЕОР поділяються на окремі або моно видання та колекції (бази, бібліотеки) або збірки вихідних даних.

За технологією розповсюдження або мережною орієнтацією можна виділити автономні або не мережні ЕОР, використання яких здійснюється автономно на комп'ютері користувача без необхідності підключення до мережі; мережні, які встановлюються на сервері та використання їх здійснюється при підключенні до мережі та комбіновані ЕОР, які можуть використовуватися як локальні, так і як мережеві.

Аналіз природи основних даних ЕОР дає змогу виокремити наступні групи: текстографічні ЕОР, що містять переважно текстові дані та ілюстрації, які легко роздрукувати і послідовність матеріалу в яких задається автором або авторами; гіпертекстові ЕОР, що містять посилання на логічно зв'язаний текст або фрагменти тексту, які можна переглядати в довільному порядку; звукові або відео ЕОР – цифрове представлення звукових даних у формі, що допускає її прослуховування; програмні продукти, тобто самостійні твори, що представляють собою публікацію тексту програми або програм на мові програмування чи у вигляді виконуваного коду; мультимедійні ЕОР – найцікавіші та найефективніші ЕОР для навчально-виховного процесу, що включають в себе різноманітні дані: текстові, графічні, звукові, відео тощо, які існують рівноправно і взаємопов'язано для вирішення різноманітних завдань.

З огляду на зазначене вище основними параметрами, які можна взяти за основу для класифікації ЕОР з точки зору організації навчально-виховного процесу є:

- тип електронного видання (ресурсу);
- предметна освітня галузь;
- рекомендований рівень освіти;
- рекомендована форма навчального процесу;
- специфіка аудиторії.

Іноді ЕОР можуть об'єднувати в тематично завершений, структурований автором навчальний матеріал, тобто електронний навчальний курс.

Хоча з одного боку останні роки Україна впевнено крокує до наповнення інформаційно-освітнього середовища якісним контентом, не можна стверджувати, що існує повноцінне забезпечення ЕОР навчально-виховного процесу загальноосвітніх навчальних закладів. Так не зважаючи на те, що станом на кінець 2013 року різними виробниками було розроблено близько 400 ЕОР, які отримали відповідний гриф МОН України, реально доступними до використання є менше половини з них. Ще одна проблема полягає в тому, що не всі виробники надсилають сьогодні ЕОР на експертизу відповідних науково-методичних комісій Науково-методичної ради МОН України. Це призводить до того, що на ринку з'являються неякісні електронні освітні продукти. Немає достатньої підтримки з боку держави щодо створення та впровадження ЕОР в освітянську практику. Особливої уваги потребує також стан забезпеченості початкової школи якісними ЕОР, які враховують специфічні психологічні та вікові особливості дітей молодшого шкільного віку.

Таким чином можна зазначити, що питання розробки та впровадження сучасних ЕОР, які відповідатиме вимогам інформаційного суспільства, сучасному рівню розвитку науки і техніки, а також Державним освітнім стандартам потребує ґрунтовного дослідження.

Література:

1. Биков В.Ю., Лапінський В.В. Методологічні та методичні основи створення і використання електронних засобів призначення // Комп'ютер у школі та сім'ї. – № 3. – 2012. С. 3-6.
2. Гуржій А.М., Лапінський В.В. Електронні освітні ресурси як основа сучасного навчального середовища загальноосвітніх навчальних закладів // Інформаційні технології в освіті. – № 15. – 2013. С. 30-37.
3. Закон України «Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки»: [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/537-16>
4. Інформатизація середньої освіти: програмні засоби, технології, досвід, перспективи / [Н.В.Вовковінська, Ю.О. Дорошенко, Л.М. Забродська, Л.М. Калініна, В.С. Коваль та ін.] ; за ред. В.М. Мадзігона, Ю.О. Дорошенка. – К.: Педагогічна думка, 2003. – 273 с.
5. Інформаційне суспільство XXI століття: культура, освіта, цивілізація: матеріали науково-практичної Інтернет-конференції / укл. Н.В. Кононець, Т. М. Кононенко. – Полтава: АКУП ПДАА, 2014. – 124 с.
6. Наказ МОН від 01.10.2012 р. № 1060 «Про затвердження Положення про електронні освітні ресурси»: [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1695-12>
7. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки: [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua/images/files/news/12/05/4455.pdf>
8. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 15 травня 2013 року № 386-р «Про схвалення Стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні»: [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/386-2013-%D1%80>

9. Toffler A. The third wave: [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.zpower.com/en/documents/Paper_TheThirdWave.pdf
10. Указ Президента України № 926 від 30.09.2010 р. «Про заходи щодо забезпечення пріоритетного розвитку освіти в Україні»: [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/926/2010>

Марина Радченко
(Київ, Україна)

АКТИВІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ НА ЛЕКЦІЇ

Проблема активізації пізнавальної діяльності у процесі навчання в педагогічній теорії й практиці не нова. Усю історію педагогіки можна розглядати як боротьбу двох поглядів на позицію учня. Прибічники першої позиції наполягали на початковій пасивності учня, розглядали його як об'єкт педагогічної дії, тоді як активність, на їх думку, повинний був проявляти тільки викладач. Прибічники другої позиції вважали учня рівноправним учасником процесу навчання і віддавали його активності головну роль в навчанні. Одним із перших звернув увагу на необхідність „вчити дітей мислити” видатний вчений-педагог Я.А. Коменський. Ідею активізації навчання за допомогою наочності, шляхом активного спостереження і узагальнення та самостійного підведення підсумків висловлювали педагоги І.Г. Песталоцці та Ф.А. Дистервег [11, с.108]. З числа вітчизняних учених-педагогів до проблеми активності в різний час зверталися: Б. Г. Ананьєв, Н. А. Бердяєв, Н. А. Добролюбов, Л. М. Лопатин, А. С. Макаренко, В. А. Сухомлинський, К. Д. Ушинський, Н. Г. Чернишевський і інші. Зокрема, Н. Г. Чернишевський (1828-1889) і Н. А. Добролюбов (1836-1870) захищали свідомість навчання, активність і самодіяльність учнів, виступали за розвиток у них творчого мислення. В. А. Сухомлинський (1918-1970) закликав за допомогою спеціальних заходів і прийомів підтримувати бажання учнів бути першовідкривачами.

На жаль, на даний час немає жодної класифікації методів активізації пізнавальної діяльності тих, хто навчається, яка охопила б широкий та різноманітний діапазон традиційних та нетрадиційних методів та форм навчання [7, с.175].

Все це стосується й лекції, яка на сучасному етапі виступає і як організаційна форма навчання (специфічний спосіб взаємодії викладача і слухачів (студентів), у рамках якого реалізується різноманітний зміст і різні методи навчання), і як метод навчання (монологічний виклад навчального матеріалу в систематичній і послідовній формі, сконцентрований в основному навколо фундаментальних проблем науки) [5, с.1].

В сучасних умовах інформатизації суспільства традиційна лекція, що прочитана монотонно, в монологічній формі, з метою викладу перед аудиторією запланованого об'єму інформації, виявляється малоефективною. Вважається доцільним не відмовлятися від лекції, а різноманітні стратегії навчання, використовуючи під час лекції різні методи активізації пізнавальної діяльності студентів. Однак на даний час відсутня загально визнана класифікація методів активізації навчання, яка б враховувала специфіку даної організаційної форми навчання..

Питання активізації пізнавальної діяльності студентів почали активно досліджуватися з 90-х років минулого століття. Вивченню різних аспектів процесу активізації пізнавальної діяльності студентів присвячені праці багатьох відомих педагогів і психологів, зокрема, таких як: М.Ашибор, А.Вербицький, В.Вергасов, М.Кларін, В.Козаков, В.Ляудіс, С.Смирнов, Д.Чернилевський, А.М.Алексюк, С.І.Архангельський, В.М.Вергасов, В.М.Володька, С.І.Зінов'єв, В.Я.Ляудіс, Р.А.Нізамова, В.А.Семиченко. Різноманітні **засоби активізації** пізнавальної діяльності учнів були обґрунтовані у працях багатьох українських педагогів таких, як О.І.Білецький, О.Ф.Музиченко, Б.Г.Грінченко, С.Ф.Русова, О.П.Потебня, В.І.Помогайба. Суттєві положення і висновки з проблеми активізації діяльності учнів містяться і в працях С.Т.Шацького, А.С.Макаренка, В.О.Сухомлинського. Однак, як ми вже зазначали вище, на даний час немає жодної класифікації методів активізації пізнавальної діяльності тих, хто навчається, яка охопила б широкий та різноманітний діапазон традиційних та нетрадиційних методів та форм навчання. Тому **метою статті** є визначення найбільш ефективних засобів активізації пізнавальної діяльності студентів на лекції та представлення класифікації, яка б враховувала специфіку даної організаційної форми навчання.

Освіта - це те, що залишається, коли усе вивчене забуде. Мабуть надзадачею освіти є зростання кількості освічених (просвітлених) людей – інтелектуального багатства нації. Ми без особливої складності відрізняємо освічену людину від неука. За цією відмінністю стоїть величезна робота, величезна кількість резервних знань і навіть не самих знань, а того, що з цих знань стало вашою власною думкою, вашим власним поглядом, вашою цінністю. Стати освіченою людиною і означає перетворити знання, уміння і навички на якості особистості. А якщо ми хочемо підготувати мислячого фахівця, то сверхзадача сучасної лекції повинна полягати в тому, щоб навчити людину мислити. Сучасна лекція визнана пробудити інтерес до предмета, що вивчається, допомогти студенту зорієнтуватися в його основних проблемах, озброїти його фундаментальними знаннями. Іншими словами, сучасна лекція повинна виконати не лише функцію повідомлення знань, але й учити мислити, добувати знання, виховувати особистісні якості.